

Drie meter zand

Eerder bij Palmslag verschenen:

De Batavier (2019)

Het transport (2020)

**TED
POLET**

DRIE METER ZAND,

THRILLER

palm|slag

Ontwerp omslag: Vandijk ontwerpt, Eindhoven

Ontwerp binnenwerk: Palmslag, Groningen

© 2022 Uitgeverij Palmslag | Ted Polet

www.tedpolet.com

www.palmslag.nl

info@palmslag.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photo-print, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 9789493245396

NUR 305

DRIE METER ZAND LAG
BOVENOP HET WRAK
VAN HET FRANSE
SCHIP **ARABELLE**,
DAT TWEE EEUWEN
LANG ONOPGEMERKT
BLEEF.

1 - DE ZOLDER

Ergens aan wal blaatte een schaap. Het geluid drong door tot mijn slaperige geest en toen ik een ogenblik later mijn hoofd uit het luik stak en mijn ogen uitwreef, zag ik een kudde schapen trippelend in kiellinie over de dijk gaan. Hun pootjes leken gelijktijdig te bewegen alsof ze op stelten liepen, silhouetten tegen de roze gloed die een prachtige zonsopkomst voorspelde. Het was een grappig gezicht, één schaap was achtergebleven, luidkeels blatend naar de rest van de kudde. Daar was ik dus wakker van geworden. Het was of dat ene schaap riep “wacht op mij, wacht op mij, vergeet mij niet”. Maar het hielp niet, de rest liep gewoon verder en het achtergebleven schaap besloot uiteindelijk toch maar om er op een sukkeldrafje achteraan te gaan.

Op sommige momenten in je leven moet je je bakens verzetten. De eerste keer dat het mij gebeurde was tijdens mijn studie geweest, toen ik een verkeerde keus had gemaakt. De tweede keer was zes weken geleden, toen ik voor misschien wel de tiende keer te horen kreeg dat mijn verbeterplan voor de afdeling zou worden uitgesteld omdat het even “niet oppor- tuun” was om er invulling aan te geven – managertaal voor totale desinteresse. Ik was die avond naar huis gegaan en had nagedacht over mijn leven en wat ik er verder mee zou willen. In ieder geval niet doorgaan op dezelfde voet, had ik besloten. Ooit werkte ik aan infrastructuurprojecten, maar ik was in de financiële crisis werkloos geraakt en uiteindelijk organisatieadviseur bij de overheid geworden. Volgens mijn arbeidscontract mocht ik een halfjaar *sabbatical* nemen, onbetaald verlof met behoud van het contract en het recht om na een halfjaar terug te keren in mijn oude functie. Of ik werkelijk zou teruggaan kon ik later wel besluiten.

Afgelopen winter was ook nog mijn relatie stukgelopen. Mijn vriendin had haar biezen gepakt na een knipperlichtrelatie van drie jaar die in de loop van de tijd steeds minder inhoud leek te krijgen. We misten iets vanzelfsprekends, iets vertrouwds dat er misschien ooit was geweest, maar steeds minder aanwezig leek. Uiteindelijk verliet ze mij voor een wederzijdse vriend, met wie ze mij, naar later bleek, al langer had bedrogen. Ik had het er moeilijk mee gehad, maar het neerslachtige gevoel was veel eerder uit mijn hoofd dan ik voor mogelijk had gehouden. Ik voelde mij misschien wel opgelucht.

Mijn nieuwverworven vrijheid had ook voordelen: ik kon doen en laten wat ik wilde. Nadat ik eenmaal had besloten om zes maanden vrij te nemen en te leven van mijn spaargeld, kon ik voor de zomer de oude stalen zeeschouw van mijn vriend Sjaak lenen, die een tijdje in het buitenland zat. Ik trok de deur van mijn flatje in Leiden achter mij dicht en stapte in Spakenburg aan boord van de *Maartje*. De boot was ruim tien meter lang, drie-en-een-halve meter breed, en Spartaans ingericht met een ouderwets gasfornuis in de kombuis, een oliekachel in de kajuit, een eenvoudige wasruimte en een vooronder met vier ruime kooien. Het was geen zuivere schouw, want de zijwaarden waren vervangen door een midzwaard. Ondanks zijn lompe vorm, boegspriet en gaffeltuig zeilde hij als een speer zodra het een beetje waaide en zelfs bij hoge zeegang bleef hij redelijk droog. Sjaak en ik waren er zelfs al eens mee naar Engeland geweest, een uitdaging met een platbodem, maar de boot hield zich op zee prima.

Het was een hele toer om de schouw met zijn zware tuigage alleen te varen, maar na een tijdje zou ik allerlei kneepjes leren waardoor ik hem alleen de baas kon. Hij had een goede dieselmotor met een intercooler en een boiler en Sjaak had een boegschroef laten inbouwen, waardoor ik als het ware een extra handje ter beschikking had bij het manoeuvreren in lastige omstandigheden.

In mei vertrok ik met de *Maartje* vanuit Spakenburg over de Randmeren naar Friesland. Begin juni was ik via binnenwater in Harlingen gekomen, want ik wilde naar de Wadden om van de kans gebruik te maken droog te vallen bij laagwater en de zilte zeelucht weer op te snuiven. Via het Terschellinger Wad was ik nu aangekomen in Ameland. Ik viel tweemaal daags droog op de zandbank ten oosten van de kleine jachthaven, waarin de kielboten drie rijen dik naast elkaar lagen. Die schippers wisten niet wat ze misten aan een platbodem, waarmee je in de zalige stilte kunt liggen in volstrekte eenzaamheid.

Ik was naar Ameland gegaan om een oude herinnering op te halen. Als kind was ik daar vaak met mijn ouders op vakantie geweest. Mijn ouders hadden, net als ik nu, een voorliefde voor de natuur en de stilte, en in de krant hadden ze een adresje in Hollum gevonden, waar we nadien vele zomers logeerden bij een weduwe die ik had leren kennen als tante Huibertje.

We sliepen dan in twee kamers op de zolder van het oude commandeurshuis en er stond mij bij dat ik altijd voor het slapengaan een glas warme melk moest drinken. Met een vel erop, dat ik er probeerde af te vissen voordat tante Huibertje het zag; ze beweerde dat het vel het beste bevatte van het glas melk. Ze maakte heerlijke stampot, soms met rauwe andijvie, soms met bonen en altijd met gebakken spekjes of stoofvlees. Als we een dag waren gaan fietsen in weer en wind, of een duik hadden genomen in de koude Noordzee, was er niets lekkerder om te eten dan een bord stampot aan de keukentafel van Huibertje de Koning.

Ik besloot haar weer op te zoeken.

Die dag liet ik de *Maartje* achter. De boot was goed geankerend en viel telkens keurig droog, zodat ze voor zichzelf kon zorgen. Ik liep over het wad naar de wal en kon achter de haven een fiets huren om naar Hollum te fietsen, langs

de lange kale eilandweg van Nes via Ballum. Ik wist het adres nog en toen ik het straatje in reed waar ze woonde, kwamen de herinneringen weer bij mij boven. Het huis zag er nog precies zo uit als vroeger, met witte kozijnen en groene ramen. Ik belde aan in de verwachting dat ik tante Huibertje weer zou terugzien zoals ik haar kende, met een schort voor en het haar in een knotje. Maar in plaats van tante Huibertje verscheen er een vrouw van rond de vijftig in de deuropening en toen ik vroeg naar mevrouw De Koning betrok haar gezicht.

‘Kent u haar misschien?’ vroeg de vrouw.

‘Vroeger logeerde ik altijd bij haar in de zomervakantie.’

‘Hoe lang is dat geleden?’

‘Vijftien jaar, denk ik. Ik kwam hier altijd met mijn ouders.’

‘O... u hebt haar dus lang niet gezien? Het gaat helaas niet zo goed met haar. Ik doe hier vierentwintiguurszorg, ze is erg ziek en zal het niet lang meer maken.’

Ik moest het even op mij laten inwerken. Waarschijnlijk was tante Huibertje inmiddels wel in de tachtig, ik had het mij niet gerealiseerd.

‘Kan ze bezoek ontvangen? Misschien dat ze zich mij nog herinnert.’

‘Soms heeft ze een helder moment, het kan zijn dat ze u nog herkent. Komt u binnen, maar u moet niet van haar schrikken, ze ziet er slecht uit.’

‘Ik kan wel tegen een stootje.’ Ik volgde de verpleegkundige naar binnen. De gang en de huiskamer zagen er nog precies zo uit als in mijn herinnering. Zij ging mij voor naar de achterkamer, waar een ziekenhuisbed stond en het dressoir vol lag met medicijndozen en hulpmiddelen voor de verpleging. De kamer rook naar ziekte en oude mensen en in het bed lag een wit en uitgemergeld mensje waarin ik slechts met moeite tante Huibertje kon herkennen. Haar ogen waren open, maar ze zag niets van haar omgeving. In tegenstelling tot wat ik bij

de deur had gezegd was ik wel degelijk uit het veld geslagen, het was verschrikkelijk om aan te zien.

‘Dag tante Huibertje, kent u mij nog?’

De fletse ogen draaiden langzaam in mijn richting en ik hoorde een gefluister waaruit ik niets kon opmaken.

‘Vroeger kwam ik hier als kind, in de zomervakantie. Bert Wilmink, weet u nog?’

‘Bert? O ja, Bert. Je was zo’n klein mannetje, wat ben je groot geworden.’ Het gefluister was nu verstaanbaar en er kwam meer herkenning in haar blik. ‘Hoe gaat het met je ouders? Het is al zo lang geleden.’

‘Vijftien jaar geleden. Ik was veertien toen ik u voor het laatst zag. Met mijn ouders is het goed. Die zijn op reis.’

‘Je haalde altijd het vel van de melk af,’ fluisterde ze.

‘Dat weet u dus nog. Ik was het jongetje dat niet van vellen hield,’ grinnikte ik. Er verscheen een flauw lachje op het ingevallen gezicht.

‘Je bent ook een keer in de appelboom geklommen en eruit gevallen.’

‘Ja, en toen hebt u mijn enkel gezwachteld. Ik kon drie dagen niet lopen.’

Tante Huibertje liet vermoeid haar hoofd op het kussen zakken. Het was blijkbaar al te veel voor haar geweest. Ik keek de verpleegkundige aan, die wenkte dat het wel genoeg was. We verlieten de kamer.

‘Ze heeft het opgegeven,’ zei de vrouw. ‘Wij zorgen voor haar; een collega van mij slaapt hier ook ’s nachts en gaat af en toe bij haar kijken.’ Ze had een aardig gezicht.

‘Heeft ze pijn of ongemak?’ vroeg ik bezorgd.

‘Nee, daar zorgen we wel voor, ze krijgt pijnstilling van de dokter. Daardoor slaapt ze veel en we maken het haar zo gemakkelijk mogelijk. Maar ze eet en drinkt nauwelijks meer, en daardoor komt er binnenkort wel een eind aan.’

‘Ik ben hier met een boot en heb alle tijd. Is het goed als

ik morgen weer kom?’ Ik wist nog niet wat ik mij op de hals haalde, maar iets zei me dat ik dit moest doen.

‘Meestal is ze ’s morgens wel wakker, maar het kan zijn dat ze te moe is door het wassen en van de medicijnen. Of anders aan het eind van de middag.’

Ik bedankte de verpleegkundige en stapte naar buiten, bezorgd en een beetje ontdaan. Ik besloot om een stukje verder te fietsen door de bossen naar de vuurtoren en dan terug te keren naar de boot. Die zou nu wel drijven omdat het bijna hoogwater was, maar er was allicht wel iemand te vinden die mij aan boord zou willen afzetten. Er waren meer platbodemschippers die op die plek geankerd waren en boodschappen gingen doen met een bijbootje.

De volgende middag keerde ik terug naar Hollum om tante Huibertje te bezoeken. Ik maakte er in de navolgende dagen een vaste gewoonte van. Soms was ze zo diep in slaap dat ze niet eens merkte dat ik er was. Dan hield ik haar hand maar vast in de hoop dat het haar zou geruststellen. Een of twee keer was ze nog helder genoeg om oude herinneringen op te halen. Zoals over die keer dat mijn ouders en ik tijdens een fietstocht waren overvallen door onweer en zij bezorgd op de uitkijk had gestaan. Toen we drijfnat en koud binnenkwamen had ze ons warme soep voorgezet, waar we weer wat van opknaptten terwijl het water uit onze schoenen liep. Bij die herinnering zag ik haar voor het laatst lachen.

Het ging een week lang zo door. Op een dag kon ik niet komen omdat ik de boot moest verhalen aangezien ik te lang op dezelfde plaats had gelegen, wat niet is toegestaan op de Waddenzee. Toen ik daags daarna weer binnenkwam trof ik de dokter. Nadat hij gevraagd had wie ik was, vertelde hij dat tante Huibertje die ochtend erg onrustig was geweest en het begon af te lopen. Hij had haar een middel gegeven om de onrust te beteugelen en zei dat ze op dat moment sliep. Als het verslechterde kon hij gebeld worden.

Hij vertrok naar zijn volgende patiënt. Ik stak even mijn hoofd om de hoek van de achterkamer en zag dat ze haar op haar zij hadden gedraaid. Vanwege het doorliggen, zei de verpleegkundige. Zij vertelde ook dat haar kleindochter de vorige dag was gearriveerd. Die was met het vliegtuig uit het buitenland teruggekeerd om afscheid te nemen van haar oma. Ze logeerde in een B&B in Nes en zou later die dag weer komen.

De verpleegkundige vroeg of ze even weg kon voor een boodschap. Ik beloofde haar te blijven oppassen. Ik ging de achterkamer in en trok een stoel bij het bed. De oude vrouw ademde moeizaam en onregelmatig. Het was geen prettig gezicht en ik was eerlijk gezegd doodsbenuwd dat ze zou overlijden terwijl ik daar in mijn eentje zat. Ik wist nauwelijks wat ik verwachten kon. Ik stapte even naar het raam om de tuin in te kijken. Achterin, midden in het grasveld, stond de appelboom waar ik ooit uit gevallen was.

‘Bert,’ hoorde ik achter mij fluisteren. Ik draaide mij om. Tante Huibertje was wakker en keek mij met grote ogen aan. Ik ging weer naast haar zitten en pakte haar hand. Ze was erg zwak, maar ook erg helder, en het leek even of de jaren van haar waren afgevallen.

‘Ik ga dood, jongen.’ Ze sprak duidelijker dan ooit.

Ik knikte en kneep in haar hand. ‘Ik weet het. Het is wel goed toch?’

‘Ja, het is genoeg geweest, het is mijn tijd. Ik heb een goed leven gehad, maar ik mis mijn man zo. Ik heb hem al zo lang gemist, weet je...’ Ze sloot even haar ogen en leek weg te dommelen, maar niet voor lang. ‘Hoor eens, Bert...’

‘Ja?’

‘Als ik dood ben moet je op zolder gaan kijken. In de kruipruimte achter het luik staat een oud kistje van opa Robert. Jij bent een zeiler, je kent de zee en wat daarin zit is vast iets voor jou.’

‘Opa Robert?’

‘Hij heeft nog voor Napoleon tegen de Engelsen gevochten. Beloof je mij dat je gaat kijken?’

Ik snapte er niets van. Haar opa die voor Napoleon had gevochten? Tweehonderd jaar geleden, dat kon toch niet? Misschien was ze wel in de war in haar toestand, maar ik beloofde het haar. ‘Ik zal het doen. Ga nu maar slapen. Ik blijf bij u.’

Haar ogen vielen vermoeid dicht en ze leek weer in slaap te vallen.

De deurbel ging. Toen ik opendeed stond er een jonge vrouw die ik niet kende. Ze droeg een spijkerbroek en een blauw trui-tje, en keek me een beetje onzeker aan.

‘Wie ben jij?’ Ze sprak met een licht accent dat ik niet goed kon plaatsen. Ze was sportief gebouwd, volslank en eerder gespierd dan mollig, met zachte trekken, weerbarstig krullend, halflang rood haar bijeengebonden met een elastiekje, en ernstige donkerblauwe ogen in een gebruind gezicht met sproeten.

Ik haalde weer adem. Die had ik kennelijk ingehouden toen ik die ogen bewonderd had.

‘Ik heb Bert. Bert Wilmink. Ik logeerde hier vroeger in de zomervakantie met mijn ouders. Ik was toevallig op het eiland en vond tante Huibertje terug. Ik ben deze week een paar keer op bezoek geweest.’

‘Ik ben Fleur, haar kleindochter.’ Ze stapte naar binnen.

In mijn herinnering verscheen opeens het beeld van een klein meisje met rode vlechtjes en sproeten. ‘Fleur? Heb ik jou vroeger niet eens ontmoet?’

‘Vroeger?’

‘Toen we kinderen waren. Je was bij je oma op bezoek.’

Ze draaide zich om en keek mij aan. Het rode haar gloeide in het zonlicht dat via de keukendeur achter haar binnenkwam. ‘Het zou kunnen, maar ik heb er geen herinnering aan. Hoe gaat het met oma?’

‘Zojust was ze even bij kennis, maar ze is erg zwak. Ze had het over opa Robert, een van haar voorouders. Jouw voorouders.’

‘Opa Robert? Nooit van gehoord. Misschien dat mijn vader het had geweten, maar die is overleden.’

‘Sorry.’

‘Ik had geen goede band met mijn vader.’ Ze stapte de achterkamer van haar oma in. Ik bleef in de deuropening staan.

‘Ze ademt moeilijk.’

‘Dat doet ze de hele tijd al. Ik sprak de dokter zojuist, hij denkt dat het snel zal aflopen.’

Fleur ging bij haar oma zitten en keek mij aan. ‘Ik wil graag even alleen met haar zijn.’

Ik sloot zachtjes de deur achter mij en ging in de keuken koffie zetten. Ik was hard toe aan koffie.

Tien minuten later ging de keukendeur open. Fleur kwam met bezorgde ogen binnen, ze was bleek onder de goudbruine sproeten. ‘Het gaat niet goed met haar. Ze ademt erg zwak en onregelmatig. Kom je even?’

Ik ging met haar mee. Zij ging naast het bed zitten en pakte de hand van de stervende vrouw. ‘Haar neus is koud en haar handen ook.’

‘Dat zal wel normaal zijn. Heeft ze nog wat tegen je gezegd?’

‘Nee, alleen gisteren toen ik aankwam. Toen herkende ze mij nog.’

Tante Huibertje ademde nu alleen met tussenpozen en hoewel het uitgemergelde lichaam worstelde met de naderende dood leek ze er niets van te merken, ze was buiten kennis en heel rustig. We zaten stil te wachten op het einde, aan weerskanten van het bed. Het duurde nog een paar minuten, langzaam stokte de ademhaling en na nog een paar reflexen was het voorbij.

Fleur keek mij aan, haar ogen vol tranen, maar ook opge-

lucht. ‘Bedankt dat je erbij bent gebleven. Ik wist me geen raad.’

‘Ik wist me ook geen raad voordat jij binnenkwam.’ Ik had het bijna net zo moeilijk als zij.

‘Sterven moet net zoiets zijn als geboren worden. Heb je wel eens een kind geboren zien worden?’

‘Nee.’

‘Ik wel, van een vriendin. Het is een groot voorrecht om dat mee te maken. Net als dit.’

We stonden op en gingen naar de keuken, zonder woorden. De koffie was nu harder nodig dan ooit.

Even later kwam de verpleegkundige terug. Zij was verbaasd dat het zo snel was gegaan en belde de dokter. Die kwam tien minuten later, constateerde de dood en vroeg ons naar het tijdstip van overlijden. Ongeveer vier uur, zei ik. Hij vroeg hoe het was gegaan en we vertelden dat ze een kwartiertje voor haar overlijden nog wakker en aanspreekbaar was geweest, waarna ze weer in slaap was gevallen en rustig overleden. Hij knikte bedachtzaam en vroeg hoe wij het hadden gevonden. Het was in orde, zeiden we.

De twee weken daarna waren een mallemolen. Ik had Fleur aangeboden om haar te helpen omdat ik toch tijd genoeg had. Ze had even verbaasd gekeken, maar toegestemd. Als laatste van haar familie, zonder vrienden op het eiland, stond ze er helemaal alleen voor en was blij met elke hulp die ze kon krijgen. De begrafenisondernemer had haar oma weggehaald en de notaris was ingeschakeld voor de nalatenschap.

Met Fleur als enige erfgenaam was het niet al te ingewikkeld. Ze benoemde de notaris tot executeur om van de rompslomp af te zijn en omdat het huis vrij van hypotheek was kon ze de boedel zuiver aanvaarden, zoals dat heet in notarisjargon. Daarna gingen we door het hele huis heen, wat

ons zwaar tegenviel. Vooral de zolder leek wel een pakhuis, in de achterste helft lag alles uit haar oma's vijftientigjarige leven opgeslagen. Fleur redde een paar familiestukken, maar niet te veel omdat ze niet wist waar ze die moest laten. Ik had haar verteld over het kistje van opa Robert, maar dat vonden we niet.

We werkten zij aan zij bij het opruimen van het huis en leerden elkaar beter kennen. Fleur praatte langzaam, een beetje door haar neus, had een expressief gezicht en glimlachte zo ongeveer om het andere woord. Ik ontdekte al gauw dat het haar natuurlijke manier van doen was, haar ogen en haar gezicht waren een soort spiegel van haar gedachten.

Ze had lang in de Verenigde Staten gewoond, biologie gestudeerd in Miami en daarna gewerkt in de Cariben, waar ze wetenschappelijk onderzoek had gedaan aan koraalriffen en tegelijkertijd een duikschool had gerund. Vandaar haar lichte accent als ze Nederlands sprak. Maar ze had haar baan daar opgezegd en was spoorslags teruggekomen toen ze bericht kreeg van de ziekte van haar oma.

'Dat je zomaar alles hebt achtergelaten en de bruggen achter je verbrand,' zei ik op een zeker moment. We zaten op de tuinbank, kijkend naar de appelboom.

'Misschien is dat wel heel Amerikaans. Gewoon je roots loslaten en ergens anders opnieuw beginnen. Ik heb vanaf mijn tiende jaar in Amerika gewoond en later in de Caribbean, hoewel mijn ouders en ik altijd Nederlands spraken. Ik heb nog wel contacten in Miami, maar voorlopig moet ik mij hier zien te redden.'

'Waar ga je dan van leven?'

'Dat weet ik nog niet. Ik heb een spaarpotje opgebouwd waar ik een paar maanden mee vooruit kan. Ik zou hier wel onderzoek willen doen, maar ik denk dat het lastig is om hier zomaar aan de slag te komen. Ik ken hier niemand.'

‘Onderzoek aan de Waddenzee? Het onderwaterleven is hier heel rijk. Er zijn zelfs zeeanemonen.’

‘Zeeanemonen? Dan moet ik vast eens onder water gaan kijken.’

‘Je zei laatst dat je met je vader geen goede band had.’ Ik beet bijna mijn tong af, misschien werd ik wel iets te nieuwsgierig.

Ze keek mij schielijk aan, verrast door de plotselinge wending. ‘Nee. Wij konden niet goed samen opschieten. Ik ben vooral een gevoelsmens, maar hij kon zijn gevoelens niet uiten en wilde er nooit over praten. Ik kon als opgroeiende jonge meid nooit iets met hem delen.’

‘En je moeder?’

‘Mijn moeder was de enige dochter van oma Huibertje. Ze is jong overleden. Ik was nog maar dertien, zij was nog geen vijftig. Misschien dat mijn vader daarom wel zo gesloten was. Hij was erg eenzaam.’

‘Heb je nog herinneringen aan je moeder?’

‘Ze zong altijd voor me toen ik klein was, ze had een mooie stem. Dat was voordat ze ziek werd. Haar laatste twee levensjaren waren een lijdensweg. Ik heb veel voor haar gezorgd.’

‘Op je twaalfde jaar?’

‘Ja. Gek genoeg heb ik daar niet zo veel herinnering aan. Ik zal het wel verdrongen hebben.’

Ze was even stil, haar ogen keken in de verte. ‘Ik heb zes jaar geleden haar naam aangenomen, De Koning. Ze was mij erg dierbaar.’

‘Heb je een relatie?’

Ze keek me aan. ‘Dat moet je maar liever niet vragen. Misschien ben ik daarom ook wel weggegaan,’ grinnikte ze met een knipoog. ‘Laten we het maar eens over jou hebben.’

Ik vertelde op mijn beurt over mijzelf, dat ook ik enig kind was en mijn ouders na hun pensioen voor een jaar waren vertrokken op wereldreis. Over mijn weinig inspirerende werk als organi-

satieadviseur, en dat ik een halfjaar vrij had genomen omdat ik niet meer wist hoe het verder moest. En over mijn relatie die op de klippen was gelopen. Alles rolde er zomaar uit, tot grote verbazing van mijzelf. Ze zei weinig, maar kon goed luisteren.

Ik viel even stil toen ik mijn relaas had gedaan. ‘Misschien moet ik je niet met dit alles opscheppen,’ mompelde ik verontschuldigend. ‘Ik loop met mijn ziel onder mijn arm.’

Ze keek me onderzoekend aan. ‘Een dolende ziel? Samen met mij maakt dat twee dolende zielen.’ Het klonk een beetje cynisch, maar toen ik haar aankeek zag ik dat het niet zo was bedoeld.

Op een middag kort na de begrafenis van tante Huibertje op het kerkhof van Hollum vlak bij het torentje met het karakteristieke zadeldak, waarbij alleen Fleur, de naaste burens van haar oma, een oude vriendin uit Nes en ik aanwezig waren, zaten we in de keuken van het in wanorde verkerende huis. Het moest een grote onderhoudsbeurt hebben en Fleur wist nog niet wat ze ermee ging doen. Er zou eerst een bedrijf komen om het helemaal leeg te ruimen; de huiskamer en achterkamer waren inmiddels grotendeels onttakeld.

‘Volgens mij moeten we zo direct maar eens een café in duiken, daar zijn we allebei hard aan toe,’ zei Fleur. ‘En daarna samen eten. Op mijn kosten, voor alles wat je voor mij doet.’

‘Ik weet wel een adres,’ zei ik.

We aten die avond bij de haven, met uitzicht op de wadden en in de verte het donkere silhouet van de *Maartje*, die er stil bij lag op de zandbank met alleen het ankerlichtje in de mast. De laatste veerboot kwam binnen en een stroom verkeer reed langs de haven het eiland op. Op tafel in het restaurant stond een kaarsje dat een zacht licht op haar gezicht wierp. Ze zag er aantrekkelijk uit toen we elkaar even aankeken bij een stilte in het gesprek en ik realiseerde me hoezeer de gebeurtenissen van de afgelopen tijd ons tot elkaar hadden gebracht. Ze was prettig gezelschap.

‘Ik wil zo direct nog een stukje langs de dijk lopen. Ga je mee?’ vroeg ze. We rekenden af en stapten in het schemerdonker de dijk op, waar ik een paar weken eerder de schapen had zien lopen. Het was kil en de avondwind was eigenlijk iets te koud.

Ik besloot de stoute schoenen aan te trekken. ‘Mag ik je een arm geven?’

‘Ik vroeg mij net af hoe lang het zou duren voor je dat zou vragen,’ zei ze met een spottend glimlachje. Ze stak haar arm door de mijne, ze voelde wonderbaarlijk licht aan.

Nadat we tot aan de hoek van de dijk en terug waren gelopen, keken we uit over het wad, waar de boot hoog en droog op het harde zand lag, honderd meter van de dijk. Je kon er zomaar naar toe lopen.

Ze keek me aan. ‘Morgen verder?’ Het moment ging voorbij.

‘Morgen verder,’ zei ik, omdat ik niets anders wist te zeggen. Ik bracht haar terug naar de haven, waar ze op haar fiets stapte, het dorp in naar haar B&B. Zelf liep ik, in gedachten verzonken, naar de boot toe. Ik had wel gewild dat ze mee aan boord was gegaan. Ik moest oppassen dat ik mij niets over haar in mijn hoofd haalde.

De volgende middag vond ik een verborgen ruimte op zolder, die ooit was dichtgetimmerd. Ik merkte het doordat de achterkamer van de zolder te smal leek en de helling van het dak abrupt leek te eindigen. Ik vond scheurtjes in het stucwerk, waarachter het hol klonk, en haalde Fleur erbij. ‘Zal ik het maar openbreken? Het moet toch worden gerenoveerd.’

Een breekijzer maakte er korte metten mee. Achter het stucwerk zat een verborgen luik dat in geen jaren open was geweest. Ik wrikte het open en vond erachter in een kruipruimte een stapel dakpannen, een grote hoop puin, stof en spinnenwebben en een verweerde tafel en stoel. Het kostte een halfuur om het puin weg te scheppen. Er kwam een oud, met

ijzeren banden beslagen kistje tevoorschijn, ongeveer zestig bij dertig bij dertig centimeter. We keken elkaar aan. ‘Ik denk dat we het kistje van opa Robert gevonden hebben, waar je oma het over had,’ zei ik.

Het was een zwaar ding en we kregen het slechts met moeite de trap af, nadat we eerst het ergste vuil er vanaf hadden geborsteld. In de keuken maakten we het open; er zat geen slot op en het deksel klapte zomaar open. Erin lagen een opgerolde oude zeekaart, een in leer gebonden notitieboek in een zeildoekse tas, een kompas, een verrekijker en een klein koperen doosje met de beeltenis van een militair uit de negentiende eeuw. In het doosje zat verpulverde pijptabak, die misschien wel twee eeuwen oud moest zijn.

Ik raakte bijna in trance toen ik voorzichtig de kaart uitrolde. Het dikke papier was broos en gescheurd, maar de inkt was duidelijk leesbaar. Het was een oude detailkaart van de noordwestkust van Ameland, waar nu de vuurtoren uit 1880 staat, met daarop het zeegat met de zandbanken buitengaats en het Bornrif, het grootste obstakel voor de scheepvaart. In de kaart stonden vaag een paar lijnen en dieptelodingen ingetekend. Op het strand was een wrakstuk aangegeven met het woord “*proue*” en op een paar plaatsen in de duinen stonden kruisjes met een nummer en een aantekening. De kruisjes waren verbonden door lijnen, die elkaar kruisten op een plaats binnen het Bornrif, waar in een ouderwets handschrift de naam “*Arabelle*” stond en “*4 novembre 1811*”.

‘Arabelle?’ vroeg Fleur. ‘Een vrouw? Of misschien de naam van een schip.’

‘Het zou een wrak moeten zijn. Je kunt daar niet varen, het is te ondiep.’

‘Een wrak? We zouden er kunnen gaan kijken met je boot.’

‘Ben je serieus?’ Ik keek haar verbaasd aan.

‘Ik heb wel meer op een wrak gedoken. Zou je mij een keertje daarheen kunnen brengen?’

‘Alleen als het heel rustig is. Bij geringste deining heb je daar brekers die in no time je schip aan puin slaan.’

‘Waarschijnlijk is alles al verdwenen na tweehonderd jaar, maar misschien vinden we nog een anker of een kanon,’ grinnikte ze.

Zonder te vermoeden waar het uiteindelijk toe zou leiden besloten we om de kist aan boord te brengen en daar de inhoud te bestuderen met een moderne zeekaart ernaast. We bestelden een taxi naar Nes en zeulden samen de kist in de rubberboot. Fleur bleef aan boord eten, en die avond ruimden we de tafel af om de inhoud van de kist te onderzoeken.

Het notitieboek bleek een soort logboek te zijn van Robert de Koning, een artillerieofficier uit het leger van Napoleon. Het besloeg een periode van eind 1811 tot de zomer van 1813. Die avond probeerden we tijdens de koffie onder de lamp in de kajuit het kriebelige handschrift in het logboek te ontcijferen.

Het was een verbazingwekkend verhaal, geschreven in het Frans.